

แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษ
มาใช้ออกโอกาสการท่องเที่ยว
THE WAYS OF USING THE CULTURE OF 4 ETHNIC GROUPS
IN SISAKET PROVINCE FOR TOURISM OPPORTUNITIES

¹บุรณ์เชน สุขคุ้ม
¹Boonchen Sukkum

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ประเทศไทย
Sisaket Rajaphat University, Thailand

¹chen_517@hotmail.com

Received: May 24, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้ออกโอกาสการท่องเที่ยว โดยศึกษากลุ่มเป้าหมายชุมชนท่องเที่ยวกลุ่มชาติพันธุ์ 4 เผ่า จังหวัดศรีสะเกษซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยววิถีวิถี ได้แก่ ชุมชนชาวลาวบ้านละทาย อำเภอกันทรารมย์ ชุมชนชาวเขมรบ้านตระกวน อำเภอสรีรัตนะ ชุมชนชาวเยอบ้านปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง และชุมชนชาวกูยบ้านกู่ อำเภอปรังค์กู เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชนทั้งคนภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการบรรยายพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิต ประเพณีและพิธีกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงเดิม กระบวนการจัดการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญให้เกิดกระบวนการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่และการสร้างคุณค่าให้กับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่นทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม โดยการนำเสนอเรื่องราวของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ผ่านการจัดกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดกระบวนการเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเห็นคุณค่าจากการมีส่วนร่วมในสถานการณ์จริง แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้ออกโอกาสการท่องเที่ยวมี 4 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ท่องเที่ยว ด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่นและเครือข่าย ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงเครือข่ายท่องเที่ยว และยกระดับเป็นเส้นทางท่องเที่ยว 4 เผ่าศรีสะเกษ เพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : วัฒนธรรม, กลุ่มชาติพันธุ์, การท่องเที่ยว

Abstract

The purpose of this research was to study the ways of using the culture of 4 ethnic groups in Sisaket province for tourism opportunity by target group study of cultural tourism community of 4 ethnic groups in Sisaket province e.g. Ban Latai Laos community in Kantrarom district, BanTrakuan Khmer community in Siratana district, Ban Prasartyer Yer community in Praibueang district, Ban Ku Kui community in Prangku district, collecting the data by structured interview, focus group, key informants about community tourism management who had knowledge both inside community and outside community and having got the data completely, researcher will check the accuracy, completeness of data and then bring it to analyze with the description. The research that revealed cultural tourism of 4 ethnic groups in Sisaket province, most of them were tourism to see way of life, tradition and rite being identity of 4 ethnic groups as before. Tourism process had important part that caused the process in conservation, restoration, propaganda and value creation for cultural wisdom heritage and resource in the local both in economic and social dimensions by presenting the story of cultural wisdom heritage and resource in the local through activity management and learning process that aimed at participants causing process, having knowledge, understanding, awareness and appreciating from participation in real situation. As for the ways of using the culture of 4 ethnic groups in Sisaket province for tourism opportunities to promote tourism opportunities, there were 4 dimensions; namely dimensions on tourist attractions and tourism activity, dimension on the tourism service, cooperation of local communities and networks, dimension on the public relations and dimension on the tourism market in order that they had to depend on cooperation from both government sector and private sector, both local people and outsider to develop to be cultural tourism community

efficiently and permanently, affecting tourists' attention attraction to visit that would bring about to develop community to be vigorous permanently and continually.

Keywords: Culture, ethnic group and tourism.

บทนำ

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานตอนล่าง มีประชากร 1,472,031 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ, 2561) โดยประชากรดังกล่าวมีความหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่รวมกันตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษได้มีกลุ่มคนตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนเกิดพัฒนาการขึ้นในสมัยอาณาจักรขอมซึ่งได้ทิ้งมรดกทางวัฒนธรรมหลายประการไว้ เช่น ปราสาทหินและปราสาทศิลปะขอมตั้งกระจายอยู่หลายแห่ง รวมไปถึงการมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายซึ่งมีภาษาพูดของท้องถิ่นต่าง ๆ กัน เช่น ภาษาลาว สำเนียงลาวใต้ ซึ่งใช้ครอบคลุมทั้งฝั่งอุบลราชธานีและจำปาศักดิ์ ภาษากูย ภาษาเยอ และภาษาเขมรจึงทำให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี เชื้อชาติและชนเผ่าที่น่าค้นหาเป็นอย่างยิ่ง (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2, 2561) กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ เขมร กูย ลาวและเยอ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีวัฒนธรรมที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของตนเองไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ภาษา อาหาร ที่อยู่อาศัย ศิลปะการแสดงหรือการละเล่น พิธีกรรม ฯลฯ ซึ่งเอกลักษณ์ดังกล่าวมีความแตกต่างกันอันสะท้อนถึงตัวตนหรืออัตลักษณ์ของกลุ่มตนเองได้อย่างดี

จากกระแสการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ 4 เผ่าศรีสะเกษหลายชุมชนได้นำอัตลักษณ์ชุมชนยกระดับเป็นการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐบาลไทยพยายามส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนและเมืองรองมาโดยตลอด เห็นได้อย่างเด่นชัด จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ฉบับที่ 12 ที่ยังคงมุ่งให้ความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้นเฉพาะประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goals : SDGs) จะเน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและการที่รัฐบาลออกกฎหมายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย นอกจากนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 ยังคงเน้นการส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้กรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมจะอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็มี

ความเพิดเพลินรวมอยู่ภายใต้กรอบของการมีจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีถูกขับเคลื่อนโดยหวังเป็นนโยบายที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกันภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในภูมิภาคทั่วประเทศ และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักส่งเสริมดำเนินงาน OTOP โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ยกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อให้ขายสินค้าได้อีกทั้งยังมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล โดยต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนสู่รายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการจำหน่ายสินค้าที่อยู่ในชุมชนจากการท่องเที่ยว มีการใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้ รวมทั้งทำให้มีคุณค่าเพียงพอ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยรอบ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

ในบริบทของจังหวัดศรีสะเกษได้มีการคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยผ่านการดำเนินงานของพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ชุมชนจะเกิดการพัฒนาและมีคุณสมบัติตามชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้นั้นชุมชนจะต้องมีปัจจัยที่มาสสนับสนุนหลายปัจจัย (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน, 2561) โดยชุมชนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 99 ชุมชน หลายชุมชนถูกจัดเป็นชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรมชนเผ่าลาว เขมร กูยและเยอ หากพิจารณาถึงเอกลักษณ์และความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมแล้ว กลุ่มชาติพันธุ์ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด ศรีสะเกษ ได้แก่ ลาว เขมร กูย และเยอ ต่างมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญจึงเป็นที่มาของความสนใจที่จะศึกษาเพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาเสริมโอกาสการท่องเที่ยว ซึ่งผลงานวิจัยนี้จะได้อธิบายเสนอแนะแนวทางดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อเสริมโอกาสให้ชุมชนนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนช่วยสร้างเศรษฐกิจเข้มแข็งให้ชุมชนและจังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรม 4 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ ลาว เขมร กูย และเยอ ในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เพื่อโอกาสการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยคนในชุมชนทั้งกลุ่มผู้รู้และกลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระดับจังหวัด ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติได้แก่ผู้นำชุมชนฝ่ายพัฒนา ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ด้านการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการองค์กรชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ การนำเสนอเรื่องราวของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น และด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่าให้กับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น เกณฑ์การเลือกใช้ในการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาบริบทท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตามแนวคิดของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมวัฒนธรรม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืนหรือการบริหารจัดการองค์กรชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้การนำเสนอเรื่องราวของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า

2.2 แบบสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาและนำเสนอแนวทางการนำวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ 4 เผ่าจังหวัดศรีสะเกษมาใช้เพื่อโอกาสการท่องเที่ยว 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว 2) ด้านการบริการการท่องเที่ยว 3) ด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่นและเครือข่าย 4) ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เพื่อโอกาสการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงดำเนินการไปพร้อมกับการดำเนินการเก็บข้อมูล โดยนักวิจัยเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อความถูกต้องของข้อมูลและตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เพื่อโอกาสการท่องเที่ยว สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. วัฒนธรรม 4 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ ลาว เขมร กูยและเยอ ในจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยการศึกษาเชิงพื้นที่ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อย สรุปผลการศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ดังต่อไปนี้ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานจะมีอยู่ 2 แห่ง คือ ปราสาทปรางค์กู๋ บ้านกู๋ และปราสาทเยอ บ้านปราสาทเยอ โดยแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแต่ละแห่งยังคงเน้นการความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงเดิม ทั้งที่มีการบูรณะซ่อมแซมอยู่ตลอดแต่ก็ยังคงความงามไว้เหมือนเดิม แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษเน้นชูความเป็นประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นอย่างชัดเจนที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้รู้จักวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของ 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ จากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น แต่ยังคงรักษาความเป็นงามไว้อย่างไม่ปรุงแต่ง แต่เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นต้นทุนของแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่ในอดีตบางอย่างยังไม่ถูกนำมาใช้งาน และหลีกเลี่ยงวัฒนธรรมใหม่ที่จะเข้ามาไม่ได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษเท่าที่ควร อาจจะเพราะเป็นเมืองปิด แต่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวถวิลหาอดีต ทำให้บริบทของแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษสามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีวัฒนธรรมของตนเองดังต่อไปนี้

1.1 วัฒนธรรมลาว กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวคือบ้านละทาย ตำบลละทาย อำเภอกันทรารมย์จุดเด่นของชุมชนท่องเที่ยวบ้านละทาย คือการได้รับการคัดเลือกเป็นชุมชนท่องเที่ยววิถีวิถี ชุมชนลาว ชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ทันสมัย เช่น มีที่พักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว 31 ห้องแอร์ และมีที่พักประเภทโฮมสเตย์ 10 หลัง เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเยือนในชุมชนจะมีการนำเที่ยวในชุมชนโดยมีคหบดีชาวบ้านและนักเรียนจากโรงเรียนละทายวิทยา ภายในชุมชนบ้านละทาย มีปั๊มน้ำมันชุมชนไว้บริการ ภายในบริเวณปั๊มและริมถนนตลอดชุมชนมีร้านค้าไว้บริการทั้งร้านกาแฟ ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก รวมถึงตลาดนัดชุมชน เป็นต้น กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรีได้รวมกลุ่มผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในชุมชนและแก่นักท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เช่น ผ้าสบเป ผ้าพันคอ ลายลูกแก้ว สมุนไพร ยาหม่อง ยาต้ม ขนมห้วยโบราณ และดอกไม้จัน ชุมชนท่องเที่ยวละทายมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่ากระบวนการของการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญให้เกิดกระบวนการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่และการสร้างคุณค่าให้กับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม โดยการนำเสนอเรื่องราวของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ผ่านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและกระบวนการเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเห็นคุณค่า จากการมีส่วนร่วมใน

สถานการณ์จริง การปฏิบัติจริงและการถ่ายทอดโดยคนในท้องถิ่น มีกระบวนการนำเสนอเรื่องราวของชุมชนผ่านโรงละครซึ่งให้บริการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 และมีละครเวทีซึ่งนักแสดงเป็นชาวบ้านและนักเรียนจากโรงเรียนละทายวิทยา เนื้อหาของละครจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวลาวเส้นทางรถไฟกันทรารมย์ ตำนานไถ่อย่างกันทรารมย์ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงคือหาดนางเหงา เป็นร้านอาหารลักษณะเป็นแพอยู่ในแม่น้ำมูล สามารถรับประทานอาหาร ลงเล่นน้ำได้ และมีบริการล่องแพอีกด้วย

1.2. วัฒนธรรมเขมร กลุ่มเป้าหมายของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรคือชุมชนบ้านตระกวน ตำบลพิงพวย อำเภอศรีรัตนะ จุดเด่นของการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนคือวิถีชีวิตดั้งเดิมและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจำหน่าย ชุมชนบ้านตระกวนนับถือศาสนาพุทธผสมผสานกับความเชื่อในวิญญาณบรรพบุรุษ จึงมีพิธีกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีก็คือพิธีกรรมมะมั่วต พิธีกรรมมะมั่วตนี้มีขึ้นก็ด้วยเหตุใหญ่ๆ หรือ ประเด็นหลักๆ คือ เรื่องการพยากรณ์ การทำนายทายทัก การขอขมาขอรักษา แม้แต่การเสียชีวิตนั้นก็มีการขอความคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข โดยการประกอบพิธีกรรมเข้าทรงในสายตระกูลนี้เป็นการเลี้ยงดวงวิญญาณบรรพบุรุษ พิธีกรรมโงลมะมั่วตเป็นความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ จัดทำขึ้นเพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยตามความเชื่อที่ว่าผีบรรพบุรุษเป็นผู้กระทำให้อาเจียรป่วยโดยมีมะมั่วตเป็นร่างทรงพิธีแซนปู้ตาเดือน 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกกล่าวปู่ตาท่านานาให้ท่านอำนวยความสะดวกให้ตกต้องตามฤดูกาล ของบูชาที่ขาดไม่ได้เลยก็คือดอกไม้ธูปเทียนและขนมตดหมา (ขนมรัฐจวน) แซนโงนตาเดือน 11 ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ชาวบ้านตระกวนให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ลูกหลานอยู่ที่ไหนก็ตามก็ต้องกลับมาร่วมงานทุกคน จะให้ทำแทนกันก็ไม่ได้ ต้องมาปั้นข้าวกับมือตนเองเพื่อถวายท่าน และอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญของบ้านตระกวนคือการทำ “พิธีบายศรีสู่ขวัญ” ตามประเพณีดั้งเดิมเพื่อรักษาการเจ็บป่วย การเรียกขวัญและสิ่งดีๆ การจัดการท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเยือนในชุมชน ชาวบ้านจะต้อนรับ ณ ศูนย์การเรียนรู้บริเวณหนองพิงพวย พาไปไหว้ศาลปู่ตาสังสรรค์ดีลพิธีประจำหมู่บ้าน แล้วทำพิธีบายศรีสู่ขวัญแบบเขมรเพื่อเป็นการรับขวัญในการมาท่องเที่ยว

1.3 วัฒนธรรมกวย กลุ่มเป้าหมายของกลุ่มชาติพันธุ์กวยคือชุมชนบ้านกู่ ตำบลกู่ อำเภอปรางค์กู่ ชุมชนบ้านกู่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือปราสาทปรางค์กู่ สร้างเมื่อสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 สมัยขอมเรืองอำนาจ สันนิษฐานว่าสร้างเพื่อใช้เป็นเทวสถาน ในสภาพที่ล้อมรอบด้วยสระน้ำปรางค์กู่ ปราสาทปรางค์กู่ยังเป็นสถานที่ที่ชุมชนชาวกวยให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างยิ่ง หากมีกิจกรรมในหมู่บ้านหรือศาสนาพิธีต่าง ๆ ก็จะมีการนำเครื่องเซ่นไหว้มาบอกกล่าวที่ปราสาทปรางค์กู่ให้รับทราบ ซึ่งชาวกุยบ้านกู่ได้สมมติชื่อวิญญาณที่สิงสถิต ณ ปราสาทกู่ว่า “ปู่พุทธเสน” วัฒนธรรมชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ของชาวกุยคือ ภาษาพูดเฉพาะถิ่น การแต่งกาย วิถีชีวิต ชุดผ้าไหมลายลูกแก้วเฉพาะถิ่น มีปราสาทขอมโบราณ มีงานประเพณีหิ้วบุญเบิกฟ้า ขึ้น 3 ค่ำ มหัตศรยเดือน 3 ที่โดดเด่นประจำจังหวัดศรีสะเกษ วัฒนธรรมของชาวกุยบ้านกู่ยังมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนอย่างมาก จุดเด่นของการท่องเที่ยวของบ้านกู่คือวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกุย กลุ่มชาติพันธุ์กวยมีความเชื่อผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธกับการนับถือผี (animism) กลุ่มชาติพันธุ์กวยบูชาผีบรรพบุรุษที่เรียกว่า “ยะจูล” บ้านกู่จะมีหิ้งบูชาผีมีธูปเทียน กรวยที่ทำจากใบตอง

หรือใบตาล ซึ่งเรียกว่า “ครู” จากความเชื่อดังกล่าวชาวภูยกบ้านภูจึงมีพิธีกรรมสำคัญ พิธีกรรมที่สำคัญของชาวภูยกบ้านภูคือการเล่นมอหรือ “แก้มอ” เป็นภูมิปัญญาเกี่ยวกับการรักษาการเจ็บป่วยตามความเชื่อของคนในชุมชนที่เชื่อว่าการเจ็บไข้ได้ป่วยมีสาเหตุมาจากการลบหลู่เจ้าที่เจ้าทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือการไม่เคารพต่อผีบรรพบุรุษ แต่บางพื้นที่พิธีกรรมแก้มมอยังมีวัตถุประสงค์ในการเล่นคือเล่นในพิธีไหว้ครู เล่นเพื่อรักษาไข้ และเพื่อเสี่ยงทายความอุดมสมบูรณ์ ประเพณีเซ่นญะฮูฮือเป็นประเพณีของชาวภูยกที่มีมาตั้งแต่อดีตกาลเมื่อสมัยก่อนผู้คนมีความเชื่อเรื่องเวทดา ผีสาธนาางไม้และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนสมัยก่อนโดยมีความเชื่อมาก่อนที่จะทำการมงคลหรือการทำไร่ทำนา ต้องดูกำหนดวัน เดือน ปี ฤกษ์ยามยามดี เพื่อมาประกอบพิธีหรือทำการมงคลต่างๆ ซึ่งชาวภูยกสมัยโบราณเชื่อถือกันมากและประเพณีการเล่นไหว้ดังกล่าวก็จะมี ปีละ 3 ครั้ง ชุมชนบ้านภูมีการบริหารจัดการที่ทันสมัย มีห้องสมุดชุมชนหรือศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านตำบลภู ที่ผ่านมาเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ใกล้บ้านต้นแบบ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมด้านการอบรมต่างๆ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีการบริหารจัดการชุมชน คนในชุมชนมีความสามัคคี มีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีความพร้อมด้านการท่องเที่ยว เป็นชุมชนท่องเที่ยว CBT (ท่องเที่ยวโดยชุมชน) ชุมชน OTOP นวัตกรรม และเป็นชุมชนคุณธรรมต้นแบบ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” ระดับจังหวัด เป็นชุมชนที่รู้จักอย่างแพร่หลายจนได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการเผยแพร่ด้านการบริหารจัดการชุมชน ตลอดจนมีผู้มาศึกษาดูงานในชุมชนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป รวมถึงการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ของชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อพท. เข้าพื้นที่ตำบลภูเพื่อร่วมหาแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในศรีสะเกษ ณ พิพิธภัณฑ์ชาวภู โดยมีท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลภู ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลภู พร้อมเจ้าหน้าที่ และท่านกำนันตำบลภูให้ความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จุดเยี่ยมชมที่สำคัญอีกที่หนึ่งคือพิพิธภัณฑ์ชาวภูวัดบ้านภูเริ่มซึ่งเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้ตลอดทั้งปีและทางหมู่บ้านจะจัดมัคคุเทศก์น้อยคอยให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่เข้าชม ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กในชุมชนได้ฝึกประสบการณ์ ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมให้ปราสาทปรังค์กูเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และวัดบ้านภูก็เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่ถือว่ามีความสำคัญโดยมีทำเลที่ตั้งใกล้กับปราสาท ทั้งยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน ชาวบ้านเห็นร่วมกันว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม

1.4 วัฒนธรรมเยอ กลุ่มเป้าหมายของกลุ่มชาติพันธุ์เยอคือชุมชนบ้านปราสาทเยอ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง ชุมชนบ้านปราสาทเยอเป็นชุมชนเก่าแก่ มีประวัติการก่อตั้งหมู่บ้านที่ยาวนาน และคนในชุมชนเป็นชนเผ่าเยอซึ่งเป็นชนเผ่าพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ภาษาเยอในการสื่อสาร บริเวณชุมชนนี้เป็นพื้นที่การตั้งถิ่นฐานของชาวเยอที่อพยพมาจากตอนใต้ของประเทศไทยในราว พ.ศ.2265 จนกระทั่งในสมัยรัตนโกสินทร์ชุมชนบ้านปราสาทเยอเป็นส่วนหนึ่งของหัวเมืองเขมรป่าดงและเมืองศรีสะเกษ เป็นแหล่งอาหารและกำลังเพื่อขยาย

อิทธิพลสู่เขมรและอีสานเหนือด้วยเนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย จนกระทั่ง พ.ศ. 2461 มีการสร้างวัดที่เป็นพื้นที่เดิมของ“ปราสาทเยอ” นั่นคือวัด “ปราสาทเยอเหนือ” โดยมีหลวงปู่มม อินทปญโญ (พระครูประสาธน์ขันธคุณ) เป็นเกจิอาจารย์ที่ชาวศรีสะเกษให้ความเคารพนับถือมากที่สุดเป็นเจ้าอาวาส ชุมชนบ้านปราสาทเยอเป็นชุมชนที่ยังคงรักษาวัฒนธรรม เมื่อชุมชนบ้านปราสาทเยอเปิดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวท้องถิ่นส่วนใหญ่เข้าอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนท่องเที่ยว ทำให้ผู้นำชุมชนมีทักษะทางด้านการสื่อสาร ทักษะการนำเที่ยวอย่างดี มีความสามารถบรรยายให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาประวัติความเป็นมาของอารยธรรมขอม ประวัติของชุมชนและท้องถิ่น สถาปัตยกรรมของปราสาทเยอและข้อมูลเกี่ยวกับหลวงปู่มม ขณะนำเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ นอกจากปราสาทเยอแล้ว จุดเด่นของการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทเยอคือการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเยอ เช่น ประเพณีและภูมิปัญญา ประเพณีของชุมชนปราสาทเยอ คือ ฮีตต่าง ๆ ในการดำเนินการชุมชนท่องเที่ยวบ้านปราสาทเยอ ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงมีภาคีเครือข่าย เช่น วัด โรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามีส่วนร่วมในการบูรณาการชุมชน และให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่องและมีกลุ่มต่างๆ ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านที่ผลิตสินค้าจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือลายลูกแก้วสีดำ ย้อมมะเกลือแล้วหมักโคลน ซึ่งเป็นผ้าฝ้ายทอมือที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าที่สืบทอดกันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน อาหารพื้นบ้าน “แบดยูเปรียด” คือ แกงหยวกกล้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาหารหลักของชนเผ่าเยอ นิยมทำขึ้นในงานประเพณีต่าง ๆ เนื่องจากสามารถหาวัตถุดิบได้ง่าย และมีความเชื่อว่าหากบ้านไหนได้ทำรับประทานแล้วจะเป็นสิริมงคลอย่างมากกับคนบ้านนั้น

2. แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยว จากการศึกษาแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยว พบว่า แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยวต้องอาศัยต้องความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ในการร่วมส่งเสริมสนับสนุนแบบบูรณาการร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียดแนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยวเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว ในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ชุมชนเป้าหมายทั้ง 4 แห่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์และหลากหลาย การท่องเที่ยวควรมีการจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตในชุมชน เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพียงพอที่ชุมชนสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมในการหาตลาด การหา นักท่องเที่ยว เมื่อชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนแล้วก็ให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองต่อไป มีการจัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการจัดทำเส้นทางในการท่องเที่ยวตามรอยชาติพันธุ์ให้หลากหลาย เชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ และนักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามความสะดวก เช่น การจัดทัวร์ที่มีการเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น จัดทัวร์เส้นทางกลุ่มชาติพันธุ์ 4 เผ่าจังหวัดศรีสะเกษแล้วไปต่อยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และแหล่ง

ธรรมชาติ เป็นต้น แต่ละชุมชนท่องเที่ยวกลุ่มชาติพันธุ์ 4 เผ่า นั้นมีความเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถนำมาเป็นจุดเด่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวอย่างลงตัว และการดึงจุดเด่นนั้น ๆ ออกมาทำให้เมืองศรีสะเกษเกิดมนต์เสน่ห์ที่ไม่เหมือนใคร ใครได้ลองมาสัมผัสแล้วก็ต้องกลับมาอีก เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ชูความเป็นสมัยใหม่ที่จับต้องได้ แต่เน้นไปในด้านการทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ยังคงเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่มากที่สุดนั่นเองทำให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษแตกต่างจากที่อื่นอย่างสิ้นเชิง และมีการบริการเกี่ยวกับสถานที่และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีเส้นทางที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวก การมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เหมาะสมและพอเพียง ได้แก่ ถนน ป้าย แผนที่ ห้องน้ำ ถึงขยะ แก้วน้ำที่นั่งพักผ่อน ศาลาหรือซุ้มพักผ่อน ระบบไฟฟ้าให้แสงสว่าง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จุดรับบริจาคเงิน มีการจัดเจ้าหน้าที่เก็บขยะและสิ่งปฏิกูลภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามและมีการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิต การจัดกิจกรรมสาธิต ลานแสดงการละเล่นพื้นบ้าน มีการจัดระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว จัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับจังหวัดเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

2.2 ด้านการบริการการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาด้านการบริการ ได้แก่ การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกเพื่อบริการนักท่องเที่ยว มีการจัดสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่เป็นสินค้าชุมชนทั้งในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวและริมถนนหลวง ให้มีพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าและให้พ่อค้าแม่ค้าแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการสร้างเสน่ห์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยว มีการจัดบริการมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวของชุมชน มีนโยบายในการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นมีการฝึกอบรมทักษะ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากยุวมัคคุเทศก์จะมีรายได้สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแล้ว ยังเป็นเสน่ห์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย มีการจัดบริการที่พัก โรงแรม โฮมสเตย์ เพื่อบริการนักท่องเที่ยว มีการควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานการให้บริการด้านที่พักในพื้นที่ให้มีมาตรฐาน มีการพัฒนาและดูแลอย่างต่อเนื่อง มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

2.3 ด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่นและเครือข่าย แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เสริมโอกาสการท่องเที่ยวต้องอาศัยต้องความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ในการร่วมส่งเสริมสนับสนุนแบบบูรณาการร่วมกันเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นำไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ประชาชนเป็นตัวขับเคลื่อนและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน โดยต้องการที่จะธำรงความเป็นวิถีชีวิต 4 เผ่าจังหวัดศรีสะเกษ และได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากภาครัฐที่จัดตั้งโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยการใช้ประโยชน์จากพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพิ่มรายได้และส่งเสริมอาชีพที่ส่งผลได้ชัดเจนคือ คนในชุมชนมีความเป็นกันเองต่อนักท่องเที่ยว ทำให้ภาพลักษณ์โดยรวมของจังหวัดศรีสะเกษมีการประชาสัมพันธ์ไปอย่างแพร่หลายและเป็นเอกลักษณ์

ของแต่ละชุมชนของจังหวัดศรีสะเกษมีความหลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย และอาจมีการจัดทำเส้นทางในการท่องเที่ยวตามรอยชาติพันธุ์เชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ และนักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามความสะดวก เช่น การจัดทัวร์ที่มีการเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น จัดทัวร์เส้นทางกลุ่มชาติพันธุ์ 4 เผ่าจังหวัดศรีสะเกษแล้วไปต่อยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และแหล่งธรรมชาติ เป็นต้น

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 เผ่าจังหวัดศรีสะเกษยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ในชุมชนที่ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และเป็นคนรุ่นใหม่ก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนที่เป็นคนรุ่นเก่าก็มักประสบอุปสรรคจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก เนื่องจากมีสิ่งรบกวนใจน้อย ปัจจุบันบางชุมชนมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านพับและสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี รวมไปถึงการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและต้องการที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว แต่ก็ไม่ลืมที่จะยังคงการประชาสัมพันธ์แบบเดิมคือการหาป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อเจาะกลุ่มบางกลุ่มที่ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางนำวัฒนธรรม 4 เผ่าศรีสะเกษเพื่อใช้เสริมโอกาสท่องเที่ยว อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์ศรีสะเกษต้องการให้ชุมชนรักษาอัตลักษณ์และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของตัวเองไว้ โดยยังคงความเป็นดั้งเดิมของตนเองไว้ ไม่ต้องการความทันสมัยแต่ก็ไม่ล่าหลัง และพยายามจะพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวที่คงทนหรือยั่งยืนเพื่อความยั่งยืนของเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษไว้อย่างสมบูรณ์ เน้นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ไว้ แต่ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ปรับปรุงดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามแต่คงความเอกลักษณ์ไว้คงเดิม อีกทั้งยังต้องการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยกันพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สวยงามและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องหลักการของ (สุภาพรณ พานู และคณะ, 2559) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้นแบบเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านนาตัง มากที่สุด ในระดับมากรองลงมา คือ ชุมชนบ้านท่าสว่าง อยู่ในระดับมาก และชุมชนบ้านนาแห้ว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านราคาและค่าใช้จ่าย รองลงมา คือด้านสถานที่และ

การคมนาคมขนส่ง และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. แนวทางนำวัฒนธรรม 4 เผ่าศรีสะเกษเพื่อใช้เสริมโอกาสท่องเที่ยวมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว ด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่นต่อแหล่งท่องเที่ยว และด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว พบแนวทางพัฒนาที่สำคัญที่น่าสนใจ คือ การจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตในชุมชน เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของชุมชน เช่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน เอกลักษณะการแต่งกาย อาชีพดั้งเดิมของชุมชน ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้สามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองและยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่อาจจะหาชมที่อื่นไม่ได้ รวมทั้งคงสภาพของสิ่งแวดล้อมแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เพื่อเป็นส่วนช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีส่วนช่วยเหลือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ให้ชุมชนสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีส่วนร่วมในการหาตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน เมื่อชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนแล้วก็จะให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองต่อไป ซึ่งแนวทางพัฒนาดังกล่าวนี้นั้น คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เป็นเจ้าของบ้าน ควรมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งบุคคลในชุมชนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในชุมชนและช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาและกลับออกไปอย่างมีความสุขและประทับใจ จนทำให้เกิดมีการเที่ยวซ้ำหรือมีการแนะนำบอกต่อให้กับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ รักเกื้อ (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ที่พบว่า แนวทางพัฒนาที่สำคัญได้แก่ 1) ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแล้วให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตในชุมชน มีส่วนร่วมในการหาตลาด การหานักท่องเที่ยว 2) ด้านการบริการการท่องเที่ยว ควรจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยว จัดบริการยุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวของชุมชน และจัดบริการที่พักที่สะอาดและปลอดภัย ไว้บริการนักท่องเที่ยว และ 3) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จัดระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้มีคุณภาพโดยปรับปรุงและตรวจสอบ การประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊คหรือเว็บไซต์ของเทศบาลให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันและทันสมัย และการร่วมมือกับสมาคมการท่องเที่ยวภาคธุรกิจโรงแรมที่พักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีมากขึ้น เช่น การให้ส่วนลดค่าอาหารและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

3. แนวทางการนำวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์จังหวัดศรีสะเกษมาใช้เพื่อโอกาสการท่องเที่ยวพบว่า ชุมชนมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งเสริมแนวทางการประชาสัมพันธ์หาอย่างไรให้คนรู้จักชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 ชาติพันธุ์ศรีสะเกษ เพื่อจะดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่ใหมองข้ามจังหวัดเล็กๆ เพราะเมื่อมีนักท่องเที่ยวมากขึ้นส่งผลให้รายได้ของ

คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องหลักการของ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีกิจกรรมเกิดขึ้นอย่างมากมายเพื่อส่งเสริมหรือเป็นทางเลือกเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดของประเภทการท่องเที่ยวไว้หลากหลายประเภทแบ่งออกเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด น้ำตก ถ้ำ เกาะ แก่งต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยว ดังที่กล่าวมานี้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สามารถเลือกกิจกรรมที่ชื่นชอบเป็นพิเศษตามที่สนใจ และเนื่องจากจังหวัดศรีสะเกษมีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ ถือว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในการเดินทางมาท่องเที่ยว อีกทั้งน่าจะมีจัดหมู่บ้านที่ทำเกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือในแบบโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวและมีกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ ควรมีจุดบริการ/เจ้าหน้าที่ ที่สามารถให้ความรู้ หรือแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้กับชาวบ้านหรือบุคคลในจังหวัดให้ทราบความหมายที่แท้จริงของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องหลักการของ Shirley (1992) ได้นำเสนอหลักการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งประกอบไปด้วยอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับลดการก่อของเสีย รักษาและพัฒนาธรรมชาติทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งประกอบไปด้วยการเพิ่มคุณค่า การเพิ่มมาตรฐานการบริการประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องใช้การท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น หมั่นประชุมหรือปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดอบรมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา จัดเตรียมข้อมูลหรือคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษที่สำคัญประการหนึ่งคือเมืองของชน 4 เผ่า หากผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดทุกระดับสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม เช่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน เอกลักษณ์การแต่งกาย อาชีพดั้งเดิมของชุมชน ประเพณีและพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองและยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาจจะหาชมที่อื่นไม่ได้ ก็จะมีส่วนช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงการหาตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน แนวทางพัฒนาดังกล่าวนี้นี้ คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านก็จะสามารถช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชมและกลับออกไปอย่างมีความสุขและ

ประทับใจ จนทำให้เกิดมีการเที่ยวซ้ำหรือมีการแนะนำบอกต่อให้กับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). *คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2561 (Tourism Statistics 2018)* สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2565. Retrieved from <https://www.mots.go.th>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561- 2565 และเกณฑ์คัดเลือก 303 ชุมชน* สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2565. Retrieved from <https://www.mots.go.th>
- คุณวัฒน์ ดวงมณี และคณะ(2561). *การศึกษาอัตลักษณ์ของชน4เผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ*. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ.
- ฐิตาภา บารุงศิลป์. (2559). *รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ*. มหาวิทยาลัยพะเยา, เชียงราย.
- ปราณี วงศ์เทศ. (2543). *สังคมและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประดิษฐ์ ศิลบุตร.2550.*เยอศรีสะเกษ อดีต ปัจจุบันและอนาคต*.ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ประพันธ์ กุลวินิจฉัย.2555.*มานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
- อิศรา จันทร์ทอง. 2544. *บทบาทหน้าที่ของพิธีแก้ลมของชาวกูยลำโรงทาบ อำเภอลำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. *อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2546.
- Alvesson, Mats. *Oeganization, Culture and Ibeology*. International Studies of Encyclopedia Britannica : Macropaedia 24, pp. 306–309.
- Joann L. Scrock., et al. *Ethnographic Study Series Minority Groups in Thailand*. Center for research in Social Systems: Department of The Army, United State of America, 1970.
- Seidenfaden, Eric. *The Kui People of Cambodia and Siam*. Journal of Siam Society 39, Part2 (January 1952): 144-180.